

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ จัดนำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1. การวัดและประเมินผลการศึกษา
- ตอนที่ 2. แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน
- ตอนที่ 3. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1. การวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผล การเรียนมีส่วนสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพราะในระบบการจัดการศึกษานั้น ตัวหลักสูตรจะกำหนดจุดหมายปลายทางของการศึกษาว่า ต้องการให้ผู้เรียนแต่ละระดับรู้อะไรและเกิดพฤติกรรมอย่างไร กระบวนการเรียนการสอน จะทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนการวัดและการประเมินผลจะเป็นขั้นตอนที่บอกให้รู้ว่า เมื่อการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว ผู้เรียนคนใดมีความรู้ความสามารถแค่ไหน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด (ประวิทย์ ประवालพฤษ์และคณะ 2521:1)

องค์ประกอบของการวัดและการประเมินผลการศึกษา

งานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล การศึกษานั้น ครูที่ทำงานด้านนี้จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้คือ

1. ความมุ่งหมายของการวัด และการประเมินผลการศึกษา
2. ประเภทของการประเมินผล
3. วิธีการวัดผล และประเมินผล
4. ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

1. ความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

Terviliger (อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524:55) กล่าวว่า โดยทั่วไปการประเมินผล การเรียนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ (1) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะสำคัญขั้นพื้นฐาน

เพียงพอหรือไม่ (2) เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยในการเรียนการสอน และ (3) เพื่อ
บ่งชี้ระดับผลสัมฤทธิ์ หรือผลการเรียนรู้ของนักเรียน

กมล สุกประเสริฐ (2510:4) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลว่ามี
ความมุ่งหมายอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อจักษุระดับความเจริญงอกงามของนักเรียนและหาทางส่งเสริมให้ดีขึ้น
คือให้ทราบว่ามีความเจริญงอกงามไปอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรต่อไป การประเมิน
ผลค่านี้อาจช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน การสำรวจความต้องการและการแนะแนวทาง ฯ

2. เพื่อค้นหาสิ่งบกพร่องและหาทางแก้ไข คือให้ทราบว่าสิ่งใดไม่ได้ผล และ
หาสาเหตุเป็นเพราะอะไร แล้วหาทางปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้นเสีย การตรวจค้นข้อ
บกพร่องดังกล่าวย่อมกินความถึงการค้นสิ่งบกพร่องเกี่ยวกับผู้เรียนผู้สอน และสิ่งบกพร่องอื่น ๆ
ซึ่งจะก่อให้เกิดกิจกรรมในด้านการวินิจฉัยข้อบกพร่องต่าง ๆ ขึ้น

เจ เทอร์วิลลิเจอร์ (J. Terviliger 1971:4 - 7) กล่าวว่า การประเมิน
ผลการเรียนรู้หรือการตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนนั้น ผู้สอนเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่
รับผิดชอบโดยตรงอีกทั้งผู้บริหาร อาจารย์แนะแนวและเพื่อนผู้เรียนเองก็มีบทบาททางอ้อมใน
การตัดสินคุณค่าของระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแต่ละคน และกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการ
ประเมินผลการเรียนรู้อาจมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่สำคัญเพียงพอหรือไม่
2. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน โดยสังเกตจากกระบวนการของ
สัมฤทธิ์ผลที่แสดงออกมาให้เห็น
3. เพื่อบ่งชี้ถึงระดับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

2. ประเภทของการประเมินผล

รัตนา ศิริพานิช (2519:28 - 29) ได้แบ่งการวัดและการประเมินผลเป็น
3 ประการ คือ

1. การวัดผลประเมินผลรวม (Summative Evaluation) คือ เมื่อ
สอนไปแล้วระยะหนึ่งก็วัดกันเสียที่ เช่น วัดตอนสิ้นเทอม สิ้นปี เป็นต้น
2. การวัดผลประเมินผลย่อย (Formative evaluation) คือ

แต่ละความคิดรวบยอด (Concept) ที่สอนไปก่อนที่จะขึ้นความคิดรวบยอดใหม่ต้อง วัตถุประสงค์ก่อนว่ามีข้อบกพร่องอย่างไร แก้ไขให้เสร็จแล้วจึงจะขึ้นความคิดรวบยอดใหม่

3. การวัดผลประเมินผลเพื่อแก้ไข (Diagnostic Evaluation)
แบบที่ 3 นี้สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแบบที่ 2 เพราะครูถือว่าต้องสอนนักเรียนให้รู้และไปถึงเกณฑ์ที่ต้องการจึงต้องวัดผลย่อย วัดบ่อย ๆ ครั้ง เพื่อจะได้แก้ไขนักเรียนทันก่อนที่จะสอนของใหม่

อย่างไรก็ตามกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ 2521:2 - 4) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลไว้ 2 ประเภทคือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation)
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียน (Summative Evaluation)

นอร์แมน อี กรอนลันด์ (Norman E. Gronlund 1976:17 - 18)

กล่าวถึงการประเมินผลทั้ง 2 ประเภทไว้ดังนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครูสำหรับนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นแรงเสริมให้ใคร่เรียนรู้ เพื่อความสำเร็จในการเรียน และช่วยบอกถึงข้อผิดพลาดทางการเรียนที่ควรแก้ไข สำหรับครูจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนและจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถเพื่อช่วยในการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลแบบนี้โดยมากใช้การสอนเมื่อจบบทเรียนหรือจบเรื่องที่เรียนแต่ละครั้ง ข้อสอบที่ใช่เป็นข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ผลที่ได้จะใช้ในการประเมินค่าผลการเรียนของนักเรียน เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผลกำหนดโดยจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนซึ่งรวมทั้งการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้น และการประเมินค่าจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ

3. วิธีการวัดและประเมินผล

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ เอนก กรีนแสง (2518:11 - 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการวัดไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนให้แน่นอน
2. เขียนจุดมุ่งหมายในรูปของพฤติกรรม
3. เลือกสภาพการ, ปัญหา, กิจกรรม, ข้อสอบ เพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีพฤติกรรมดังจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
4. จัดดำเนินการสอน
5. ตรวจสอบข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
6. อภิปรายข้อสอบกับนักเรียนในชั้นเรียน
7. ปรับปรุงข้อสอบหรือเครื่องมือที่ใช้วัดผลให้มีคุณภาพสูงขึ้น
8. วางแผนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

4. ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

วิลเลียม เอ. เมเรนส์ และ เออร์วิน เจ. เลมานน์ (1978:16) ได้สรุปประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผลการศึกษาต่อครูและนักเรียนไว้ว่า

ประโยชน์ต่อครู :

1. ช่วยให้ครูทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียน ก่อนเข้าเรียน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
2. ช่วยให้ครูสามารถกำหนด และปรับปรุงจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคนยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ครูทราบว่าไต่ทำการสอนบรรลุ จุดมุ่งหมายต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
4. ช่วยให้ครูสามารถกำหนดและปรับปรุง เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ต่อนักเรียน :

1. ช่วยให้เด็กเรียนทราบจุดมุ่งหมายของครูได้ถูกต้อง
2. ช่วยเพิ่มพูนแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน
3. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยในการเรียนที่ดี

4. ให้ออมถ้อยย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะทราบว่าตนเอง อ่อนในวิชาใดหรือเนื้อหาส่วนใด

ระเบียบการวัดและประเมินผล

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2524

1. หลักในการประเมินผลการเรียน

1.1 ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผลการเรียนทุกชั้น เว้นแต่การวัดผลปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ให้มีการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อคัดลิมผลการเรียน

1.3 ให้นำหน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษา และกรมวิชาการ ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

2. วิธีการประเมินผลการเรียน

2.1 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1.1 ให้ถือเป็นที่มาที่ของครูผู้สอนทุกคน ที่จะต้องตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะ เบื้องต้นของนักเรียนก่อนที่จะสอน

2.1.2 ในระหว่างเรียนให้ครูสอนประเมินว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้นหรือไม่

2.1.3 ให้มีการประเมินผลปลายภาคเรียน ทุกภาค ทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารทราบ เว้นแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ไม่ต้องประเมินผลปลายภาคเรียนสุดท้าย เพราะมีการประเมินผลปลายปีอยู่แล้ว

2.1.4 การประเมินผลให้ใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมกันบ้าง ๆ ให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2.1.5 จากข้อ 2.1.1, 2.1.2 และ 2.1.3 เมื่อพบว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ข้อใด หรือเรื่องใด ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอน และของโรงเรียนที่จะต้องจัดสอนซ่อมเสริมให้

2.2 การประเมินผล เพื่อคัดสรรผลการเรียน ให้มี ารประเมินผล ๒ ประเภท
คือ

2.2.1 ให้ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน
ของแต่ละกลุ่มประสบการณ์

2.2.2 ให้มีการประเมินผลปลายปี เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4
และ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ (กรมวิชาการ 2528:18 - 20)

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ นับเป็นคุณลักษณะที่ดีที่จะส่งเสริมให้ครูดำเนินงาน
ในหน้าที่ครู อันจะมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ
ปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลของครูประถมศึกษา กับสถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน ทักษะการวัดและประเมินผลการเรียน ขาวุธของครู และความเป็น
ผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่

2.1 สถานภาพส่วนตัวและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ชาว์ง บัวศรี (2511:55) ได้กล่าวว่า ครูจะทำงานได้ผลดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับ
อยู่กับตัวประกอบหลายอย่าง เช่น ชั่วโมงการทำงาน วุฒิของครู ประสบการณ์ของครู
สวัสดิการและภาวะการทำงานของครู การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงพิจารณาจาก เพศ อายุ
วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ความสอดคล้องระหว่างสถานที่เกิดและสถานที่ทำงาน ความ
สอดคล้องระหว่างภูมิลำเนาและสถานที่ทำงาน ระยะทางจากที่พักถึง โรงเรียน จำนวนปีที่
ทำการสอนการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 การอบรมเกี่ยว
กับการวัดและประเมินผล

ไพรวลัย พิทักษ์สาธิตี (2522) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
ประสิทธิผลในการสอนกับภูมิหลังของครู พบว่า อายุของครู ประสบการณ์(จำนวนปี)ในการ
สอน ความรักในอาชีพครู มีความสัมพันธ์กับผลประเมินประสิทธิผลการสอนโดยครูประเมิน
ตนเอง สุภา ศิลสร (2526) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการ
สอนของครู พบว่าสถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและบรรยายทางวิชาการ

ของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความคงการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของ
สมรรถภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พรรณี ไชจิตุกร (2526) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ
สมรรถนะพื้นฐานทางวิชาชีพครู พบว่าสถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์การประกอบวิชาชีพ
และประสบการณ์การ เพิ่มความรู้ในวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะพื้นฐานทางวิชาชีพครู
ทุกรายวิชา.

2.2 ทักษะการวัดและประเมินผลของครู

ทัศนคติ เป็นตัวแปรที่เมื่อประกอบย่อยที่สลับซับซ้อนมากมาย เป็นสภาพจิตใจหรือ
อารมณ์ของมนุษย์ เป็นความโน้มเอียงทางจิตใจภายในที่จะส่งผลออกมาทาง
พฤติกรรม ทั้งนี้ของอาศัยภูมิหลังที่มีอยู่เดิม บลัม (Blum อ้างถึงใน Gilmer 1966:255)
ได้กล่าวว่า ทัศนคติก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน ทัศนคติจึง เป็นสภาพการทางจิตใจที่มี
อิทธิพลต่อการคิดและการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนด
แนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดและบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด

อาชีพครู เป็นอาชีพที่มีเกียรติ การ เป็นครูที่ดีนั้นไม่ใช่จะต้อง เป็นผู้มีความรู้ดี
แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ย่อมขึ้นอยู่กับตัวประกอบหลายอย่าง เช่น ความสามารถ
การปฏิบัติงาน ทักษะ ประสบการณ์ และทัศนคติ ครูที่มีความรู้แต่ขาดทัศนคติที่ดีต่อการสอน
แล้วย่อมจะเป็นครูที่ดีไม่ได้ (ชม ภูมิภาค 2516:156) เนื่องจากทัศนคติสามารถเสริม
สร้างหรือหักล้างแรงขับ (Drive) แรงจูงใจ (Motive) ในการปฏิบัติงานของกันได้
(Hilgard 1962:564) จึง เชื่อได้ว่าทัศนคติเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยให้ครูประสบ
ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการปฏิบัติงานได้

นี่นา พานสมบัติ (2523:55) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแม่นยำในการ
ประเมินค่าพฤติกรรมมิได้สัมฤทธิ์ของครู โรงเรียนประถมศึกษาที่มีทัศนคติต่อการวัดและประเมิน
ผลการเรียนต่างกัน พบว่าการประเมินค่าพฤติกรรมมิได้สัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยกลุ่มครูที่มี
ทัศนคติต่อการวัดและประเมินผลการ เรียนในระดับสูงมีความแม่นยำกว่าการประเมินค่า
พฤติกรรมมิได้สัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยกลุ่มครูที่มีทัศนคติต่อการวัดและประเมินผลการ เรียนใน
ระดับปานกลางและระดับต่ำ

2.3 ความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่

ความเป็นผู้นำหมายถึง ลักษณะที่ผู้มีความสามารถให้คำปรึกษา ฝึกอบรม แนะนำ ให้อื่น เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมในอันที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าแก่ชุมชน (สุจิต ใยพรอบ 2522:50) ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคม (Social institute) ที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคม ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้โรงเรียนก้าวหน้าได้ อย่างมีประสิทธิภาพก็คือครูใหญ่ซึ่งทำหน้าที่บริหารและบริการในกิจการต่าง ๆ ในโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี ภารกิจอย่างหนึ่งที่ครูใหญ่ควรกระทำ คือ เป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียน (ละม้าย จันทรม 2526:32) งานทางวิชาการของครูใหญ่ที่สำคัญ คือ การให้การศึกษแก่นักเรียนซึ่งครูใหญ่อาจจะไม่ได้ดำเนินการด้วยตนเองแต่ครูใหญ่จำเป็นต้องมีความรู้ ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งกำลังจำเป็นอยู่ในโรงเรียนของตนเพื่อครูใหญ่จะได้เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือครูที่ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนั้น สะดวกยิ่งขึ้น (ณรงค์ บุญมี 2521:3)

สำเร็จ บุบชัย (2518:83) ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าครูใหญ่มีความเข้าใจในงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ครูใหญ่ที่มีวุฒิสูงมีความเข้าใจงานวิชาการสูงกว่าครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำ แต่ครูใหญ่ที่มีอายุราชการสูงมีประสบการณ์การ เป็นครูใหญ่นานจะมีความเข้าใจในงานวิชาการต่ำ อำนวยพร วงษ์ถนอม (2521:47) ได้ศึกษาบทบาททางวิชาการของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม พบว่า บทบาททางวิชาการที่ควรจะเป็นกับบทบาทที่ครูใหญ่ปฏิบัติจริงนั้นแตกต่างกันและพบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กแตกต่างกัน กมล สุคประเสริฐ (2524:22 - 23) พบว่า ความรับผิดชอบของครูใหญ่หรือผู้อำนวยการและความสนใจในบ้านการ เรียน การสอนของผู้อำนวยการจะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สำหรับงานวิจัยซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของวิชาการของครูใหญ่กับการปฏิบัติงานนั้นมีน้อยมาก ในต่างประเทศงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำกับผลการเรียน เช่น จีน (Jean 1982:1755) พบว่าโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ค่าการอ่านสูง ครูใหญ่จะมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านการจัดการ

(Consideration) และดำเนินการริเริ่ม (Initialing) สูง

2.4 ขวัญของครู

ขวัญของครูหมายถึงสภาพจิตใจหรือความรู้สึกว่าได้รับ การยอมรับและการ เป็นส่วน หนึ่งของกลุ่มงานจากการ เข้าไปเป็นส่วนผูกพันอยู่ใน วัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมั่นใจในความ ต้องการของวัตถุประสงค์ เหล่านั้นที่จะช่วยให้ครูรักษาหรือคงไว้ซึ่งความตั้งใจ ก้าวตั้งใจ และ แรงศรัทธาที่จะอุทิศเวลาและแรงงานในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ขวัญของครูเป็น มามาจากตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ ความมั่นคงของงาน ความเจริญก้าวหน้าสถานภาพทางสังคม เงินเดือนและผลประโยชน์เกี่ยวกับ สวัสดิการและความปลอดภัย สัมพันธภาพระหว่างครูกับ ผู้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน และอุดมคติ อุดมการณ์และวิญญาของการ เป็นครู มีงานวิจัยหลายชิ้นที่มีข้อค้นพบว่า ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อ ขวัญในการปฏิบัติงานของครู เช่น งานวิจัยของ กมล วัคสอน (2524) และงานวิจัยของ สุมน ธรรม์อินทร์ (2522)

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญของครูนั้น จากการศึกษาของแอนเดอร์สัน (Anderson 1953:698) ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างขวัญในการปฏิบัติงานของครูและ สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ขวัญในการปฏิบัติงานของครูกับ สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันมาก กล่าวคือ ขวัญในการปฏิบัติงานสูง การสอนและผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาของนักเรียนจะดี

เซวง ชีนประโคม (2529:91) พบว่าตัวประกอบด้านขวัญและความเสียใจใจ เป็น ตัวประกอบสำคัญอันดับหนึ่งที่สูง เสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

ตอนที่ 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการ วิชาและประเมินผลมีดังนี้ สมปอง ภูวรางกูร (2523:133 - 137) ได้สำรวจเกี่ยวกับการสอนตามแนว หลักสูตรใหม่ พบว่าโดยส่วนรวมครูปฏิบัติ เกี่ยวกับการประเมินผลการ เรียนอยู่ในระดับค่อนข้าง น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครื่องมือวัดผลชนิดต่าง ๆ การประเมินผลก่อนเรียน และ การประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง เข้าใจการประเมินผลการเรียน และมีปัญหา เกี่ยวกับการสร้าง เครื่องมือ การสอนซ่อมเสริม

ศิริวรรณ สี่ใหญ่ชัย (2523:158) ได้ศึกษาโยธาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 2 พบว่าครูไม่เข้าใจหลักสูตร ให้ความสำคัญน้อยถึง มีความเข้าใจและการนำไปใช้น้อยในด้านการวัดและประเมินผล สมศักดิ์ สุนันท์ (2524:103) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ในด้านการวัดและประเมินผลนั้นครูยังมีความเข้าใจน้อย และ ต้องการความช่วยเหลือในขั้นนี้

พรรณี ไชยสุกร (2527:71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ในการ ประกอบวิชาชีพ สถานภาพส่วนตัว และประสพการณ์การ เติบโตความรู้ในวิชาชีพกับสมรรถนะ พื้นฐานทางวิชาชีพครูของครูมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่มีวุฒิของครู พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิต่างครูที่ประกอบวิชาชีพนอกจากวิชาชีพครู มีความรู้ในรายวิชาการวัดผลและประเมินผลน้อยกว่าผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพจริง

จากการวิเคราะห์รายงานการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน 51 จังหวัดซึ่งได้มีเทศและติดตาม ผลการใช้หลักสูตร ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2523 โดยกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการพบว่าในบางจังหวัด ครูไม่ได้ประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนไม่มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาการสอนของครูและการเรียนของ เด็ก ครู 85.80 % ไม่เข้าใจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลและที่ไต่ถามไปและ ยังไม่ กอปรแน่ใจนัก (กรมวิชาการ 2524:11)

เชวง ชื่นประโคน (2529:91) ได้ศึกษาตัวประกอบที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบทตามการรับรู้ของครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศน์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศน์มีความคิดเห็น ว่า ลักษณะสำคัญที่จะส่งเสริมให้ครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มี 5 ข้อได้แก่ การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูมีความรู้และสนใจในการแสวงหาความรู้ใหม่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ที่สอน มีบ้านพักอยู่ในโรงเรียนหรืออยู่ในชุมชนรอบๆโรงเรียน ตัวประกอบที่สัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู พบว่ามี 5 ตัวที่สำคัญคือตัวประกอบด้านขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจต่อการทำงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านสวัสดิการ และด้านสุขภาพอนามัย โดยขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดต่อการปฏิบัติงานของครูต่อไป

ความเห็นว่าคุณมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากกว่าความรู้ของครู เพราะ
เมื่อครูมีขวัญและความพึงพอใจในการทำงาน เขาจะปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียรยิ่ง
ขึ้นให้เวลาในการทำงานมากขึ้นตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น และด้วยลางวิธีระดม
พยายาม ขอมจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย